

महाराष्ट्र दारुबंदी कायद्याखाली मद्य
अनुज्ञाप्तीधारकांविरुद्ध नियमांचे उल्लंघन
केल्याप्रकरणी कारवाई करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: एसयुटी ०२१३/प्र.क्र.१४/राऊशु-३

जागतिक व्यापार केंद्र, कफ परेड,

मुंबई- ४०० ००५

तारीख: १८ जुलै, २०१३

वाचा :-

- १) पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य यांचे परिपत्रक क्र. ८/५४१४/७४ दि.४ मे, १९७४.
- २) शासन परिपत्रक क्र. एफएलआर २७८१/१५ पीआरओ-३, दि.२० एप्रिल १९८२
- ३) शासन पत्र क्र. बीपीए १०८८/१३०४ दि. २७ ऑक्टो. १९८८
- ४) शासन पत्र क्र. एमआयएस ११११/प्र.क्र.३७२/राऊशु-३ दि. १३ जानेवारी २०१२
- ५) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (का. व सु.) यांचे परिपत्रक क्र. पोमसं/२३/५४/मद्य अनुज्ञाप्ती/१९७/२०१२, दि. १९.०९.२०१२

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम अंतर्गत मद्य अनुज्ञाप्तीच्या अटी व शर्तीच्या भंगाबाबत कारवाई करण्यासाठी राज्य उत्पादन शुल्क ही स्वतंत्र यंत्रणा आहे. मद्य अनुज्ञाप्तीधारकांविरुद्ध पोलीस यंत्रणा व राज्य उत्पादन शुल्क यंत्रणा यांनी करावयाच्या कारवाई संदर्भात संदर्भाधीन परिपत्रक /पत्राद्वारे वेळोवेळी सूचना दिलेल्या आहेत. तसेच श्री. रत्नलाल प्रलहाद गिंदोडिया वि. महाराष्ट्र शासन रिट याचिका क्र.२७८/१९९६ मध्ये मा.उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांनी आणि श्री. संतोष लक्ष्मण नायक वि. महाराष्ट्र शासन रिट याचिका क्र.४१४/२००३ प्रकरणी मा.उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ यांनी मद्य अनुज्ञाप्तीच्या अटी व शर्तीच्या भंगाबाबत घटना निर्दर्शनास आल्यास पोलीस अधिका-यांनी जवळच्या राज्य उत्पादन शुल्क अधिका-यांना कळविणे अपेक्षित आहे, असे न्यायनिर्णयामध्ये नमूद केले आहे.

या दोन्ही प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाविरुद्ध शासनाने मा. सर्वोच्च न्यायालयात दाखल केलेली विशेष अनुमती याचिका (Special Leave Petition) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळली आहे.

२. वरीलप्रमाणे मा. न्यायालयाचे आदेश आणि शासनाने परिपत्रक /पत्राद्वारे दिलेल्या सूचना यांचे पालन केले जात नाही, असे दिसून आले आहे. मा. मुंबई उच्च न्यायालय, नागपूर

खंडपीठात उद्घवलेल्या रिट याचिका क्र. ५६८/२०१२ व ५६/२०१३ च्या अनुबंगाने मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक झाली. सदर बैठकीस अपर मुख्य सचिव (गृह), प्रधान सचिव (राउशु) व अपर आयुक्त राज्य उत्पादन शुल्क उपस्थित होते. सदर बैठकीत या प्रकरणी परिपत्रक व पत्राद्वारे यापूर्वी दिलेल्या सूचना अधिक्रमित करून पुढीलप्रमाणे आदेश निर्गमित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला:-

१) मद्य अनुज्ञाप्तीधारकाच्या अटी व शर्तीबाबत तक्रार असल्यास किंवा अटी व शर्तीच्या भंगाबाबत घटना निर्दशनास आल्यास राज्य उत्पादन शुल्क यंत्रणा अनुज्ञाप्ती प्राधिकारी असल्यामुळे त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्यास सक्षम यंत्रणा आहे. तरी मद्य अनुज्ञाप्तीच्या अटी व शर्तीच्या भंगाबाबत घटना निर्दशनास आल्यास पोलीस अधिका-यांनी त्यावर नियमानुसार कार्यवाही करण्यासाठी संबंधित राज्य उत्पादन शुल्क अधिका-यांना कळवावे.

२) महाराष्ट्र दारुबंदी अधिनियम अर्तर्गत बहुतांश अनुज्ञाप्तीसाठी जिल्हाधिकारी अनुज्ञाप्ती प्राधिकारी आहेत. सदर कायद्याच्या विभिन्न कलमाखाली अनुज्ञाप्तीधारकाने केलेल्या नियमभंगाबाबत गांभीर्य विचारात घेऊन कारवाई करण्याची तरतूद आहे. पोलीसांनी प्रामुख्याने अवैध मद्य तसेच मद्याची तस्करी इ. सारखे गुन्हे शोधून त्यांच्यावर कारवाई करणे अपेक्षित आहे.

३. या सूचनांचे तंतोतंत पालन दोन्ही यंत्रणांनी करावे. जिल्हाधिकारी यांनी दर ३ महिन्यांनी याबाबत संबंधित पोलीस आयुक्त अथवा त्यांचे प्रतिनिधी, पोलीस अधीक्षक आणि जिल्हा अधीक्षक राज्य उत्पादन शुल्क यांच्याबरोबर आढावा घ्यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३०७१८१७३९१५७४२९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अं.शा. घार्ग)
उप सचिव, गृह विभाग

प्रत,

- अपर मुख्य सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- सर्व विभागीय आयुक्त

५. सर्व पोलीस आयुक्त (बृहन्मुंबई/लोहमार्ग)
६. आयुक्त राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७. सर्व जिल्हाधिकारी
८. सर्व पोलीस अधिक्षक (जिल्हा व लोहमार्ग)
९. सर्व अधिक्षक राज्य उत्पादन शुल्क